

tjak og meiningar

Kristiligt dupultspæl og spælandi börn

Öll kenna vit orðafellið: „At koma sum úlvar í seyðaskinni“. Hetta lýsir fyrbrigðið, at persónar fjala sínar ætlanir við at visa ein annan ham, so tey verulig lyndisýðkennini ikki skulu verða sædd.

Kendi bretska heimspekingurin Thomas Hobbes, sum livdi fyrri góðum 300 árum síðani segði hinvegin henda veruleika bart út við orðunum: „Homo homini lupus“. Hetta merkir, at menniskja er ein úlvur móti menniskjum.

Leirvíkingar eru víða t merkja, at ein ferðil av sannleika er í hesum orðum: „Homo homini lupus“. Teir — landsstýrið og IRF — komu til Leirvíkar á almennan fund við borgararnar um møgulega brennistøð. INNAN KOMMUNUMARK

leididdir av manni úr Kristiliga Fólkaflakkinum, og nú er so meginparturin av teim lyftum, sum komu fram brotin og farin í smíldur. Síðani tað kveldið hava bæði umboðini fyrri teir Kristiliga, hann á Tingi og hann í Landsstýrinum, roynt okkum sum sannir figgindar móti okkara argumentum um trygd fyrri börn og eim okkara, tá ið vit visa á at fara hinu megin bygdina við stöðini, men kortini innan kommunumark. Teir Kristiliga skuldu partu inn ímillum hús við tungu ruskbilunum.

Gamla HEIDNA rómverska orðatakið

Nøkur uppfataðu hesar umboðsmenn kristindómsins sum friðarapostlar. Teir vilja hava frið at loysa ruskálið væl at merkja fyrri einhvønn pris, og tí fylgja teir kristiliga bert tí gamla heidna orðatakinum, sum rómverjar brúktu: „Vilt tú hava frið, so ger teg kláran til stríð ella kríggj“. Teir týkjað báðir at vera innetrir framtúrands talsmenn fyrri at senda túsdatalstungar lastvogvar við ruski árliga inn ímillum hús og spælandi börn í Leirvík, og teir berjast sum úlvar fyrri hesi skilaleysu loysn, hóast fólkið so at siga alt rópar neyðar-róp sum í Rama á sinni: „Koma tit her við hasi stöðini, so farið hinu-

meigin bygdina, tí so sleppa vit undan ferðsluni og tit koma samstundis burtur frá okkara drekkivatni“. Tit kundu vist náði eins og Hann, sum tit siga tykkum at vera so at siga politisk einsumboð fyrri í Føroyum.

Vallyftini

Hesir persónar, sum nýttu krossmerkið fyrri at savna sær politiskar krossar til valið, hava vit fyrri okkara bygd roynt sum sannir svikjarar av tí, sum teir segdu seg at umboða. Siga seg standa við lið á Honum, sum segði: „Latið smábørnini koma til Min“, men standa samstundis og geyla: „Latið bara teir tungu lastbilararnar við ruski fara inn ímillum tey 100 spælandi börn í Leirvík“. Hetta er ein himmal-rópandi mótsegn og kristiligt dupultspæl, sum má fáa fylgjur um nakað rættvisi finnst á foldum

Formaðurin í Samferðslunevnd Løgtingsins er Tordur Niclasen úr Kristiliga Fólkaflakkinum

Tøl eru nú komin fram, sum klárt visa, at av teimum ferðsluvánlukkum, sum krevja mannaliv, henda 2/3 inni í bygdum oki. Hetta er skelkandi. Løgtingið hevur nýliga havt kjak um, hvat ið kann gerast við ferðsluviðurskiptini í landi okkara.

Tordur Niclasen frá teimum Kristiliga hevði á Tingsins roðarapalli háfloyta og sentimentala roðu um at seta ferðslutrygdina ovast og um at samráðast við landsverkføringin um framtíðarútbýggingar av vegunum, soleiðis at tryggin í ferðsluni altið verður sett fremst. Hetta ljóðar væl. Jú, min sann, segði hann eisini eftir frásøgn í Dimalætting at døma, at har vegirnir vóru ov smalar og veikir til tunga ferðslu, varð at banna slíkar ferðslu. Vegirnir skulu also sparast, meðan børnini og teirra trygd, leggur hesin maður eftir hesum at døma einki í.

Nú leirvíkingar klaga til Tingið fyrri ikki at fáa tunga ruskflutningin inn ímillum okkara børn, fer hesin sami maður á roð-

arapallin, andbráður og visir teimum fullkomiliga bakið. Hugsjónin hjá hesum moralisins vaktara má sostatt vera tann, at tað, sum livandi er við og á vegunum einki hevur at týða. Tað er styrkin og breiddin á vegunum, sum er avgerandi tá avgerast skal, um tung ferðsla skal leiðast eftir vegunum ella ikki.

Hetta er supermaterialistisk livsáskoðan. Men vit skilja einki og standa spyrjandi, tí vit minnst talarnar frá teimum kmristiliga, sum rungaðu upp undir valið um mannaliv og virði teirra. Hetta var aðalmálið hjá hesum flokki. At seta familjutrivnaðin í háseti og verja tey smáu. Hvussu við familjunum og teimum smáu í Leirvík? Skal teirra trygd bara ofrast, og skulu tey bara skugvast til viks, fyrri at tann kristiliga kabalinn kann ganga upp, harra Tordur Niclasen?

Ítekiligur óndskapur

Okkara bøn um at fara hinu megin bygdina við stöðini, um hon skal koma, verður sostatt ikki hoyrd. Í kristindómsins navni leggja hesir báðir óblúgvir ryggt til eina avgerð, sum istaðin sendir alla ferðsluna inn í bygd okkara.

Henda avgerð er, tá ið hon jú ikki er neyðug, eitt greitt dømi um ítekiligur óndskap móti okkum, sum her liva, bæði smá og stor, um hon verður frænd. Tó skal sigast — kortini ikki til verju fyrri Niels Paula Danielsen, at hann á fundi við leirvíkingar í Landsstýrinum í sinni læt orð fella um, at hann ikki tordi at bera Kálvalad upp á mál fyrri lögtingsmannin Signari Hansen. Fyrri at bliva sitandi á taburetini er hann tilreiðar at leiða alt ruskið inn í millum børnini í Leirvík. Men hvør veit? Kanska kemur hesin familjunnar talsmaður við tí loysn, sum er at girða vegirnir í bygdini inni við pikatræði.

Vit hava navnið pikatræðsmusikk um serliga harðan rockmusikk. Kanska hava teir kristiliga eina harða serútgávu av kristnari livsáskoðan, eina pikatræðsáskoðan.

K.K.F.

Vit skilja ikki kynismuna við at senda alt ruskið í Føroyum inn í okkara litlu bygd, men kundu út frá hesi avgerð hugsað okkum, at skotið upp fyrri tykkum í Kristiliga Fólkaflakkinum, at tit hóskandi kundu sett eitt „K“ í floksnavn tykkara, istaðin fyrri tey tvey „FF“ini, sum tit hava mist, fyrri at lýst tykkara framferðarhátt betur fyrri fólki. „K.K.F.“ skuldi so staðið fyrri Kyniskri Kristiliga Fólkaflakkinum.

2 plus 2 = 4

Franski rithøvundurin Albert Camus sigur í einum av sínum bókum, at: „Tað finnst tíðarskeið í søguni, har tann, sum vágur sær at siga at 2 plus 2 = 4, má beta við harðari revsing og møgulega deyðadómi“. Vit tora at siga tað, sum rætt er. Henda avgerð tykkara, um at senda ruskið í Føroyum inn í bygdina, tá ið onnur loysn er biligari og nógv betri er merkt av ítekilugum óndskapi. Tit kristiliga kunnu væl rættarsøkja okkum, fyrri hesa okkara meining og kanska royna at fáa okkum inn um tremurnar, men vit kenna okkum sum verdugar borgarar í einum ærligum stríði fyrri at verja børnini í bygd okkara fyrri óneyðugari tungari ferðslu.

Royndin

Tá ið menn á fuglapiássunum fóru at royna bjargalínurnar, var mannagongdin tann, at øll bygdin — hvørt mansbarn gomul og ung — fóru á endarnar at seta á stykki fyrri stykki fyrri at royna um linan helt at siga í.

Eftir næsta kommunuval meta vit, at um henda ætlan verður fram við ferðsluni gjøgnum bygdina, so fer so at siga øll bygdin saman við komandi sóknarstýri at royna I.R.F. linuna stykki fyrri stykki. Hon er til skjals á bandupptøkum, í skjølum og hjá vitnum.

Petti fyrri petti fara vit at spyrja. Helt tað, sum Niels Pauli Danielsen segði? Er tunnil kominn úr Gotu og út á Vik? Helt tað, sum Niels Pauli segði, at hitin verður útnyttaður og leirvíkingar fáa hann OKEYPIS? Helt tað, sum Niels Pauli segði og bygdarráðsformaðurin eisini, at ein havn er lögð Úti á Vik? Helt tað, sum bygdarráðsformaðurin segði, at spjalskip siglir á Vikina, og bert ruskið úr Eysturoynni og Streymoy verður flutt við bili? Helt tað, sum bygdarráðsformaðurin segði, at einki skuldi flytast gjøgnum bygdina? Helt tað, sum IRF serføringarnir lovaðu leirvíkingum, at alt ruskið, sum tað var, bleiv ikki meira enn 5 bilar dagliga? Helt prisurin,

sum IRF lovaði borgarunum? Helt tað, at leirvíkingar skuldu fáa arbeiði at gera stöðina, um teir bjóðaðu seg fram? Nei, forrestin, tað lyftið er longu brotið. Hóast tilboð úr bygdini. Og soleiðis kunnu vit halda fram at seta spurningar petti fyrri petti.

Hetta fara leirvíkingar einaferð at gjøgnumganga.

Ikki á fundum í loyndum, sum nú, men fyrri opnum hurðum. Og so fara vit helst rættarvegin fyrri at kanna, hvussu nógv ósannindi kunnu fyllast niður í fólk aðrenn rætturin sigur: Hesi fólk hava krav uppá, at tað sum varð teimum sagt, verður hildið.

Eitt skal í øllum forðum standa greitt. Innan kommunumark í Leirvík skulu leirvíkingar ráða tá. Líkamikið hvønn ham tit draga upp á tykkara skinn, so hava tit einki at gera við at tosa um vegir í og uttanum Leirvík, uttan so, at tit koma við eini jättan upp á tær milliónir, ein vegur uttan um bygdina kostar. Tykkara innantömu orð hava ikki hildið higartil, tað hava vit roynt uppá okkara kropp.

Petur Adelbert Ellingsgaard
Justinus Eliassen
Eivind Hansen
Eli Joensen
Randi í Jógvanstovu

Stutt um brenning og brennistøðir

Tann fyrsta brennistøðin í Danmark bleiv bygd um aldamótið. Brenningin hevði til endamáls at søtt-reinsa ruskið, tí møgulega kundu teir skitnu rusk-dungarnir dálka drekkivatnið við kolerafarsott og øðrum sjúkum.

Í dag er høvuðsendamálið eitt annað. Nevniliga at minka um ta rusk-nøgdina, sum skal á rusk-dungarnar.

Óskan fyllir umleið 10% av teirri upprunaligu rusk-nøgdini.

Meðan ruskið verður brennt, verður tað skapað um til stov, øsku og ilsku-leivdir. Ilska og øska verða flutt á ruskdunger. Stov og gass fara við roykinum upp í gjøgnum skorsteinin og spjaldast í allar ættir til umhvøvið.

Ilska og øska verða tikin úr einum filtri — sum situr aðrenn skorstein — og flutt á ruskdungerarnar. Ilska, øska og flúgvioška

viga umleið 1/3 av teirri upprunaligu rusk-nøgdini.

Meginparturin av ruskinum, nevniliga umleið 2/3 verður skapað um til gass og stov, sum fara upp í gjøgnum skorsteinin.

Hava vit brennt 1000 t. av ruski, so viga ilska og stov 300 t. og gass og stov 700 t. Av hesum eru 10 t. dálkandi evni.

Tann minkingin av rusk-nøgdini — sum fer fram, tá ruskið verður brennt — hendir ikki uttan at hava avleiðingar fyrri umhvøvið og heilsu.

Tungmetallini kyksilvur og cadmium eru dømi um umhvørvisskaðiliga evni, sum eru í roykinum. Hesi evni eru víðagitin, tí tey eitra umhvøvið og savna seg saman í føðiketunum.

Men afturat hesum: sera vandamiklu evnum eru komin tey nógv vanda-miklari eiturevni PCDD og PCDT, betur kend sum

dioxinir og furanir.

Ruskbrenning — serliga brenning av plasti, sum inniheldur klor — er nógv tann størsta keldan til spjalding av hesum sera eitrandi evnum.

Av tí at dioxinir eru so sera eitrandi, verður ar-beitt við ætlanum um at minka um framleiðsluna av dioxini við at betra sjálva brenningina, m.a. við at fáa hitan í ovnum longur upp.

Tó benda nýggjar royndir á, at dioxin ikki bert verður framleitt í sjálvum ovninum, men eisini í skorsteininum, har hitin er nógv lægri. Tí kemst ikki undan, at dioxin sleppur út í umhvøvið.

Tað hevði verið ein betur máti fyrri at minka um dioxindálkingina, at ruskið varð skilt, soleiðis at plast innihaldandi klor sum PVC — ikki verður Framhald á síðu 8